

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franc
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

Redacția
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERȚIUNILE

Manuscrisurile se primesc la administrația

de presă la numărul 1/a

Strada Zrinyi N-rul 1/a

Manuscrisurile se primesc la administrația

de presă la numărul 1/a

Strada Zrinyi N-rul 1/a

Bonurile de rechiziție.

—Decretul ministrului de finanțe, nr. 3203 914.—

Pentru orientarea cetitorilor noștri, îngrijorați pe nedrept, și neștiutori adesea, ce au să facă, pentru a primi valoarea bonurilor, dăm aci, textual, pasajele mai generale din decretul citat:

„Despăgubirile pentru caii și căruțele rechiziționate spre scopuri militare, se vor plăti, în virtutea §§-lor 10 și 17 din legea LXIX 1912, în termen de șase săptămâni, prin casele postale. (postatakarékpénztár).

Țin, că în acest răstimp despăgubirile să se plătească cât mai curând.

Ca să se poată face plățirea, mai întâi trebuie ca la perceptorii, adevărurile despre cai, respective copiile de evidență, în culoarea vânăta (loállitási igazolvány, nyilvántartó lap-másolat etc.) și adevărurile vinete despre mijloacele de transport, (căruțe, hamuri etc.) să se schimbe cu adevărurile de primire, în culoarea albă (átvételi elismervény).

Despăgubirea se plătește la mâna celui numit în documentele înșirate mai la deal, cu respect față de drepturile câștigate. Cassele, cari plătesc despăgubirea n'au competență de a lua la cunoștință trecerea sumei dela cel îndreptățit la altă persoană. Ele nu pot să cerceteze mutarea dreptului de proprietate, și nu au să-l ia în seamă.

Dacă vre-o persoană străină își formează drepturi asupra sumei de despăgubire, va să zică dacă documentele au trecut în posesiunea altora, decât cei însemnați în ele, înainte de a se fi prezentat și schimbat documentele la perceptorie, și astfel prezentarea nu s'a făcut prin cel îndreptățit, — suma are să fie depozitată la judecătoria, cerându-i-se judecătoria,

riei, să se pronunțe asupra dreptului de posesiune și urmându-se dispozițiile judecătoriai.

Sumele de peste 1000 cor. se vor depozita la tribunal, sumele mai mici decât 1000 cor., la judecătoriile de ocol.

Cassa postală va trimite *mandate postale* celor îndreptățiți, cu însemnare pe cuponul mandatului, că suma se plătește ca despăgubire pentru obiectele rechiziționate. Inmanuarea și plățirea mandatelor postale (postautalvány, fizetési utalvány etc.) se face pe calea obișnuită.

Documentele albe, primite în schimb dela perceptorie, nu vor fi cerute dela posesorii lor, deoarece pe baza acestora nu se poate pretinde nimic dela erar, și ele nu pot fi puse în circulație.

Cine va prezenta la perceptorii documentele făcute de comisia de rechiziționare, după ce va sosi la perceptorii acest decret al meu, și după ce registrele amintite aci (conspectul surselor) vor fi încheiate, va primi despăgubirea mai târziu. (adecă după șase săptămâni. N. Red.) Perceptoriile au să adune în fiecare săptămână prezentările întârziate, și când vor fi 100 de rubrici, au să le trimită ministrului.

Documentele (cele vinete și cele albe fără deosebire) se pot folosi pentru plățirea dării proprii, și anume a dării directe către stat și a altor biruri, ce se încasează împreună cu darea de stat. Asta se face în modul următor:

1. Documentele trebuie înaintate la perceptorat cu o rugare, sau cu o declarație dată la protocol, în care se arată că cel îndreptățit la despăgubire se învoește ca suma să se socotească în dare.

2. Socotirea se poate face numai atunci da-

că aceeași perceptorie încasează darea și în seamă de despăgubire.

Socotirea se poate face și dacă una din sume e mai mică decât cealaltă. Când darea e mai mică, posesorul capătă restul banilor prin cassa postală.

Din România

In ce privește știrea lansată de unele ziare străine cu privire la realizarea unei alianțe româno-turco-bulgare guvernul a transmis ziarelor următorul comunicat:

„Este absolut inexact că România a primit sau ar primi să facă parte dintr'o asemenea alianță. Dacă s'au făcut propuneri, puteți fi siguri că ele au fost respinse categoric, și că refuzăm a sta de vorbă asupra acestei chestiuni. Delegația otomană a venit aici pentru a trata cu delegația greacă. Noi nu putem dori, decât ca această înțelegere să se facă.

Nici un cuvânt deci despre alianță sau vre-o înțelegere între noi, Turcia și Bulgaria”.

„Universul” primește din Tulcea următoarea informațiune:

Din Basarabia de sud aflu că guvernul rus, după cunoscutele proclamațiuni către Polonezi și Evrei s'a gândit și la Românii basarabeni încuviințând introducerea limbii românești în bisericile lor.

Pe de altă parte însă sunt informat că autoritățile locale fac multe dificultăți pentru punerea în aplicare a acestei dispozițiuni.

Cu toate acestea preoții români din Basarabia țin predici, pregătind populațiunea pentru o apropiată dominațiune română.

Detlev de Lillencron.

Botezul de sânge.

— O luptă în puterea verii. —

Traducere de Horia Petra-Petrescu.

Nota traducătorului: Una din vestitele nuvele de războiu ale scriitorului german Lillencron (1844—1909), poet liric de seamă, unul din conducătorii literaturii germane moderne. Nuvelele acestea au stârnit admirația publicului german. Sunt amintiri din războaiele, la cari a luat parte Lillencron ca militar. (1864—5, 1866 și 1870—1). În ultimele două a fost rănit chiar. — Paginile acestea sunt de actualitate, astăzi, când s'a deslănțuit puvoial războiului european. Amintirile de față pot concura ca plasticitate și vioiciune de descriere, cu ori care descriere de războiu a scriitorilor mari. (Tolstoi, Zola, Camille Lemonnier, V. Hugo, Stendhal, Flaubert). Nuvela aceasta e din războiul anului 1866.

„Nu mă scoate degeaba; dacă ai lăsat să les ca o vijelie din teacă, nu mă băga înapoi până ce n'am beut sânge”.

O veche zicală germană despre sabie.

Lângă sobă, cu păharu 'n mână, poți să povestesti minunat. Prietenul povestea:

De mă duceau în anii copilăriei mele la târguri, în rotundele panoramelor, în cari erau desemnate atacuri de războiu, orășe aprinse

de bombele dușmane, poduri ce ardeau și lupte întregi, nu puteam dormi de emoțiune. Impresiile se întipăreau atât de tare în sufletul meu, încât uitam toate celelalte lucruri. Părinții mei au zădărnicit din cauza aceasta, ani de zile vizitarea astor fel de spectacole.

Pentru fantazia mea înfierbântată de copil aveau un farmec deosebit „condottierii”, căpitani de bandiți, corabia corsarilor, cavalerul, care trăia din pradă, banditul, care pândea la țarm de mare. Cine știe ce s'ar fi ales din mine, de nu s'ar fi îngrijit mama să mă abată dela simpatia mea și de nu m'ar fi introdus în cărțile istoriei. Mult stimații domni, numiți mai sus, au fost siliți să facă loc altora și Leonida, Alexandru, Cesar, marele principe elector, Frederic cel mare, Napoleon, Blücher și cum i-au mai chemat pe ceilalți, le-au luat locurile. Totuș, nu puteam să-mi ascund bucuria neînfrănată, când citeam despre Dörnberg, despre Schill și Colomb. Nu m'a părăsit niciodată dorința de a fi un partizan și de a sări într'ajutorul patriei mele, dacă ar gema cândva din cauza a mii de răni, asemenea unui animal legat, de a o sprijini cu îndrăzneala mea cea mare.

Am ales, firește, cariera militară; am rămas militar pasionat până în ziua de astăzi. Mi-a plăcut mai cu seamă viața vagabondă de pe timpul războaielor. N'aș ști să-ți arăt o zi, nici chiar o singură zi, în care să nu fi dori, dacă eram pe câmpul de luptă, să avem pace și liniște. Vechea mea bucurie copilărească,

când mă încălzeam de faptele condottierilor, nu dispăruse cu desăvârșire.

Dar ai vrut să auzi ceva despre botezul meu de sânge:

Ajunsesem tocmai sublocotenent. Ne aflam la sfârșitul lunii Iunie 1866, în frumoasa Silezia, cam de patrușprezece zile, într'un castel, avarținător unei fete bătrâne, care făcea parte din nobilimea germană. A suportat, biata, greaua sarcină a încercării cu inima cea mai patriotică; purta mare grije ca să ne simțim, noi, cei douăzeci și șapte de ofițeri, cât se poate de bine. S'a încercat să nu lipsească ceva nici infanteristului, nici dragonului. Voia să contribuie după serviciul obositor, la îmbunătățirea vieții noastre pe moșia ei. Era neobosită.

Intr'o zi, tocmai la ora prânzului — muzica regimentului terminase „marșul Hohenfriedberg” în grădină, minunatul marș, care da foc luptelor și te îndeamnă la învingeri — când s'a ridicat domnișoara cea bătrână și ne-a ținut următorul toast:

„Domnii mei!

Așteptăm războiul în fiecare clipă. Dvoastră îi mergeți înainte. Nu implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Dvoastră, căci Domnul își acopere Țara, mai bine zis: El nu poate da ascultare certurilor mitite ale oamenilor. Și chiar de ar da: în patria noastră cer mii, mii de dușmani de ai noștri, dela El învingere. Cui să dea Dzeu ascultare?”

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Din Galiția

— Scrisoarea unui înalt ofițer. —

Lemberg, 25 August.

Câteva zile eram nespuse de agitați, evenimentele se perândau unele după altele, în goană nebună. Te miri de viața vie și gălăgioasă, de pe străzile Lembergului. Valuri de oameni se leagănă de-a lungul orașului, de dimineața până seara, oprindu-se mai cu seamă înaintea comandamentului militar, dornici de-a privi defilarea trupelor noi, convoiurile prinșilor, și descărcarea prăzilor de războiu. Alergare nebună de automobile, de motociclete, de felurite trăsuri, sosiri și plecări de posturi militare, de ordonanțe, de ofițeri și de medici.

Operațiile noastre de până acum nu țineau decât respingerea năvălirilor dușmane. Mai mult numai ciocniri de avanposturi la graniță, în care Rușii se dedeau îndărăt după puțină rezistență, pierzând oameni din greu. Trupele noastre luptă de minune. La Turynka, după cum veți fi cetit în știrile oficiale, o mică ceată de gloși, însărcinată cu paza transportului de provizii, a pus pe fugă o brigadă întreagă de cavalerie a dușmanilor. Comandantul cetii, un ofițer gloș din Viena, așezase pe cei 120 de voivoci, ce comanda, atât de isteț, încât Rușii puteau să creadă, că stau în față cu mari trupe de infanterie. Un ofițer prins, pe care îl întrebăsem cum de au rupt-o la fugă atât de repede, îmi spunea, că el se credeau atacați de un batalion cel puțin. În ziua următoare, trupele noastre întărite la Turynka au fugărit divizia a zecea de cavalerie rusească, întreagă. Un brigadier, generalul-major Dragomirov, colonelul Witkovsky, dela regimentul 16 de husari și col. Drenachin dela regimentul 17 de ulani au fost uciși în acea bătălie. Prizonierii, cu 15 ofițeri în frunte, au fost aduși la Lemberg în ziua de 23 c.

Era o priveliste ne mai cunoscută convoiul fără sfârșit, trecând prin șirul alor mil de oameni, spre clădirea comandamentului. Mai întâi cavaleriștii, pe jos, pe urmă ofițerii, în trăsuri, apoi sute de cai, cu seaua pe ei, și încărcăți cu tot felul de obiecte, iar la sfârșit trăsuri fără număr pline cu puști, cu săbii, cu lănci, și cu echipamente. Trainul făcut pradă, cu un utilaj complet de telefon și telegrafie, bucătăriile ambulante, carele cu muniții, și cele șase mitraliere au fost așezate în magazii militare. De atunci zi de zi sosesc prizonieri.

Cu deosebire alătaieri am avut o zi bună. La miez-noapte de Lemberg s'a zărit un aeroplan al dușmanilor. Al noștri l'au urmărit aprig. În urma pușcăturilor noastre, se vedea cum aeroplanul încearcă să apuce către graniță, ca să scape de focul soldaților. Dar în câteva clipe fu silit, desigur pentru că gloantele nimeriseră motorul, să se dea jos, și să se lase capturat împreună cu ofițerul care făcuse exploatarea în el. Mare ne-a fost marea și bucuria, când descoperim pe acesui ofițer, care nu era altul decât tocmai generalul-

major Martnow, proprietarul regimentului rusec de infanterie rusească nr. 140 și comandant al districtului de graniță, un bărbat voinic, blănos pestepatrucel de ani.

Soldatul rus nu prea te sperie. Bieții de oameni, par oșbiți rău, iar Polonii din armata rusească sunt veseli de-a fi scăpați de oaste. Soldații din brigada lui Wannowski se călau, că de 10 zile au rămas fără îngrijire, și trăiau din ce puteau fura, sau, vorbind mai eufemistic, din ce puteau rechiziționa.

(„Neue Fr. Presse")

Războiul.

ARIPA STÂNGĂ.

Budapesta. — După știrile dela cartierul general al presei biruința aripei stânga e rezultatul cooperării trupelor de sub comanda generalului Dankl și celor de sub a generalului Auffenberg. Dankl s'a aruncat acum asupra Lublinului, iar Auffenberg urmărește pe Ruși, cari s'au retras dincolo de Bug.

La Liov (Lemberg) defensiva e susținută cu tarle față de atacurile rusești. Populația rusofilă tradează adeseori mișcările armatei austriace, operând cu fum, focuri și cu oglinzi.

O știre sosită azi noapte spune, că între Nipru și Bug e o puternică luptă de artilerie. Mai multe regimente de infanterie rusească au fost spulberate de artileria austriacă.

LA SINAI.

București. — Principele Nicolae al Greciei a sosit la Sinaia împreună cu soția sa. Talaat-bey, ministrul de externe al Turciei a plecat la Sofia, și de acolo se reîntoarce la Constantinopol.

Distincții respinse.

Colonia. — Împăratul Wilhelm a doua zi după declarația de război a Angliei a declarat ambasadorului englez, să aducă la cunoștința regelui George, că până acum a fost mândru de titlurile de mareșal și amiral englez, după cele întâmplare însă respinge dela sine titlurile acestea.

Jena. — Profesorul Ernst Haeckel dă o declarație iscălită de cei mai mari savanți germani, în care abzie cu toții de toate distincțiile, cari le-au avut din partea universităților, academiilor și societăților științifice engleze.

45 miliarde.

„Berliner Lokalanzeiger" publică următoarea telegramă cenzurată din Rotterdam: Ziarul londonez „Daily Mail" scrie că Germania n'are intențiunea de a câștiga teritorii, ci va pretinde 45 miliarde dela Franța. Intreg stocul de aur al Franței a fost dus la Londra, pentru ca să fie în siguranță, în caz dacă Germaniei i-ar reuși să pătrundă în Paris.

TUNURILE GERMANE.

Berlin. — Se face multă vorbă acum în jurul tunurilor de 42 centimetri, cu cari au spart Germanii zidurile de beton dela Liège și Namur. Despre aceste tunuri n'avea cunoștință nime până acuma, decât vre-o câțiva întîm ai împăratului și vre-o câțiva ofițeri superiori. Incolo nici oiferimea dela artileria mare nu știa nimic. Ba nici în comisia parlamentului nu s'a pomenit de ele. Numai președintele comisiei a fost încunoscîntat. Construcția lor de asemenea a fost tănuțită. Indată ce întălele încercări au dat rezultate surprinzătoare, s'au încheiat toate actele referitoare la noul tip de obuziere. Când s'a discutat bugetul armatei în comisia parlamentară, la care luau parte și vre-o patruzeci de ofițeri, ministrul a amintit un punct secret, și a cerut, să fie neapărat scos din discuție. Numai la sfârșitul ședinței l-a spus președintelui comisiei, care e acel punct. Acum se știe.

Ajutor rusec pentru Serbia.

„Reichspost" publică o telegramă din București, care confirmă informația lui „Pester LL.", că Rusia ar trimite ajutor Sârbiei prin România. După telegrama primită de „Reichspost" s'ar transporta prin Răduievaț alimente, arme și muniții în Sârbia. Tot pe acest drum ar fi trecut în Sârbia numeroși voluntari și ofițeri ruși.

Teama de baloanele germane.

Colaboratorul militar al ziarului „Times" scrie: Anglia trebuie să înceapă ofensiva și să-i respingă pe Germani, căci altcum Germanii își vor construi stațiuni aviatice în canal lângă țăr-mul belgian și astfel se vor informa despre mișcările flotei engleze, ca apoi într'un moment favorabil să o atace. Anglia trebuie să opună rezistența cea mai mare asistentă.

LA BUG.

Budapesta. — (Comunicat oficios.) Inversunata luptă din ținutul orașelor Zamosc și Ty-sowce care a ținut o săptămână, a avut ca rezultat ieri biruința deplină a inspectorului de ar-

(Se născu o pauză mică; am observat o trăsătură amară în colțul gurii ei. Ofițerii ne-am așintit privirile în păhare, mirați puțin; altii s'au uitat muți unul la altul, întrebându-se cu privirile).

„...Dar doresc ca în brațele Dvoastră să fie turnat oțel și fier. Să vă reîntoarceți acasă, la femeile și la copiii Dvoastră, la toți aceia, cari vă iubesc. De nu se va întâmpla așa, ei bine, atunci veți muri moartea cea mai vrednică de invidiat, moartea pentru patrie. În fruntea Dv. a tuturora, merge Regele. O să-l încunjuțați entuziasmați după luptă și o să-i sărutăți mâinile scumpe și viteze. Patria privește la Dvoastră. Trăiască regele!”

Sta ca un proroc, ca o vizionară. Apoi a ridicat paharul de șampanie și l'a deuit dintr'odată. A urmat o tăcere completă. Voiam să o luăm în mijlocul nostru, să ciocnim cu dânsa; voiam tocmai să întonăm, în picioare, minunatul, vechiul cântec regal-patriotic, când o aripă a ușei s'a deschis, repede, fără de veste și un ulan, plin de praful, intră în odaie, roti odată ochii de jur-împrejur și pași agitat spre generalul de divizie. După ce s'a avântat într'o ținută severă, militărească, predește ulanul generalului o scrisoare mare, pecetluită: „Am să predau imediat excelenței Tale acestea în mână”. Generalul desfăcu scrisoarea, după ce s'a complimentat ușor înaintea vecinei sale, a bătrânei noastre stăpâne. O tăcere de mormânt. Generalul își ridică apoi ochii de pe rânduri și zise: „Domnii mei, s'a declarat război!”

Și s'a întâmplat din nou, că n'a putut să izbucnească deodată în piepturile noastre ofite-

rești bucuria. Vestea, pe care o așteptam în fiecare ceas, ne-a subjugat totuși, prea mult.

Nu mai un sublocotenent dela dragoni, care plimbare poate păharul prea des dela masă la gură, strigă cât putu: „Atunci, dați înainte, ca Blücher!” O privire severă a comandantului de regiment se opri asupra lui; apoi își aruncă ochii acesta îngrijit spre general. Generalul însă prinse vorba sublocotenentului din partea ei cea veselă și repetă: „Da, domnii mei, atunci, dați înainte, ca Blücher!”

Înimele noastre de militari au început să bată cu putere.

În curte m'am întâlnit îndată după scena aceasta cu bătrânul sergent Cziczcan din compania mea.

— „Ei, știi deja — s'a declarat război!”

— „Trăiți, dle „laintand”, îmi pare bine”.

Față de bătrânul Cziczcan aveam mari simpatii. Dacă s'a intrupat vreodată într'un om credința veche prusiană, lozinca prusiană: „Înainte de toate datorința!”, s'a intrupat în Cziczcan. Cu doi dinți gigantici din față (falca de sus) încă în ființă — ceilalți dinți și măselele îi lipseau — își făcea impresia, fața lui, ca și când ar fi fost mâncat de ofițer în gradul suprem. Cu toate acestea, nu era om mai sănătos și mai vânos decât dânsul.

Am alergat la soldații mei. Când să intru în șopron, m'am uitat înapoi. Sergentul meu ce tea pe capete din „micul Walderser”*, pe ca-

*) O minunată carte de instrucție militară pentru suboficieri și soldații de rând.

re-l purta cu sine în tot locul. De sigur citea în clipa aceea pasagiul următor:

„Abea în luptă arată ce poate adevăratul soldat; în ploaia de gloante și în fața ascuțiturilor baionetelor dușmane trebuie să dea dovadă că e stăpân pe cea mai de lipsă trăsătură a unui luptător: să dea dovadă de îndrăzneală și de curaj nețărmarit!”

După o oră ne aflam deja în marș spre graniță. La început nu ne era prielnică atmosfera. Năvălea cu prea mare putere în sufletele noastre gândul: ne aflăm în războiu. Mai apoi însă, când a împrumutat luna plină coifurilor și puștilor noastre lucirea ei liniștitoare, când am zărit arzând pe munți focurile de veghe — s'a înfiripat, ici și colea, încet pe încetul, o conversație pe șoptite cu tovarășul de alături. Un cântec cerca să crească, când aici, când colea, ca dintr'un vis. În sfârșit răsună un cântec plin de melancolie, un cântec cântat cu fruntea încrățită, de soldații mei din Westfalia. Și apoi, da, mai apoi au început să s'amestece și cântecurile vechi, scumpe, vesele, militărești.

Înainte de companiei călărea tăcut căpitanul nostru. Toți, oficerii și soldații de rând, țineam la el, adorându-l. Nu exista o față militară mai frumoasă pe lume. Cum îi flutura dusă de vânt mustața-i groasă, lungă, pe lângă obrazul bă-tut de scare. Cât de cuminte privea ochiul lui! Nu vorbea mult. O seriozitate constantă, aș putea zice veselă-liniștită, îl cuprindea totdeauna. Convins până în adâncul inimii de realitatea crudă a existenței — își găsea liniștea, fericirea în îndeplinirea cât se poate de severă a dato-

mată ge-
trupe du-
nuri. Ru-
Arma-
tacă acu-
bândă.
In Ga-
mâna no-
dere fort-
tuafia în

Arhid-
la Budap-
Tururile
tileria no-
au săvâr-
cine să p-
gă în ori-
grozav,
în porum-
batem cu-
gulele un-
bări fără
permise
de horde
aștepti a-
copii, te

Arhid-
hoiului.
un șrap-
șrapnelu.

Cetim-
soare:

„Orici
bat, trebu-
zând cum-
aere de b-
desc știr-
Berliner
28 l. c.)

„Mai
frâu nici
Bismarck
ca în răs-
neînțeleș,
cât binel-

Const-
e o spect-
Budap-

riei, în g-
binele ser-
niei sale.

Și v-
înainte, în
repede. E
rând lăni-
șeful-con-

Eu în
compania
tăiașdată
ceii aceș-
splendoa-

Deod-
Compani-
nele și s'
lionul s'a
lemne, n
noastre,
trezită: ar-
zimându-
tau plini

Nici odat-
în curân-
se ridice
băgat de
prelurul
să fie str-
Walders-
fața cupr-
puști, ca
Câteodat
doi de di-
sdravân.

mată general Auffenberg. Am prins mai multe trupe dușmane și am luat până acum 160 de tunuri. Rușii sunt în retragere peste Bug.

Armata de sub comanda lui Dankl, care atacă acum Lublinul, de asemenea luptă cu izbândă.

În Galiția estică Liovul (Lemberg) e încă în mâna noastră. Cu toate acestea, având în vedere forțele preponderante ale năvălitorilor, situația în punctul acesta e foarte gravă.

Malor Höfer.

Luptele dela Șabat.

Arhiducele era cât pe aci să cadă jertfă răs-bolului. Stătea tocmai la prânz, în Șabat, când un șrapnel se sparse în apropiere. Gloantele șrapnelului au găurit numai paltonul arhiducelui.

Bineinformații...

Cetim în „Neue Fr. Presse” următoarea scri-soare:

„Oricare maghiar, care se cugetă ca un bărbat, trebuie să simtă năcaz, cu drept cuvânt, văzând cum în cercurile de aci, domni, luându-și aere de bineinformați, fac pe grozavul și răspândesc știri îngrijitoare. Spre mângăere, citez din Berliner Tageblatt, următoarea experiență: Nr. 28 l. c.)

„Mai e vorbă, nu suntem lipsiți de știri fără frâu nici acum. Iarși se adevărește vorba lui Bismarck, că nicăiri nu se face atâta minciună ca în rășoi, la vânătoare și la alegeri. Și, bineînțeles, mai ușor se dă crezământ răului decât binelui”.

Constatăm cu mulțămire că aceasta boală nu e o specialitate maghiară.

Budapesta, 31 August 1914.

Stefan Tisza.

riei, în grija, ce nu cunoștea oboseală, pentru binele semenilor săi și mai cu seamă a companiei sale.

Și veseli, după prima întâlnire, mergeau înainte, în noapte. Pasul ni se părea astăzi mai repede. Erau frigurile de a ajunge cât mai curând lângă dușman, cari ne cuprindeau, dela șeful-comandant până la toboșar.

Eu îmi petreceam cu Cziczian. Noi încheiam compania. Amândoi vedeam astăzi pentru întâia dată mii de licurici prin tufișuri. Gândăceii aceștia nu voiau să rămână mai pe jos în splendoarea nopții asteia.

Deodată s'a dat poruncă să stăm pe loc. Companiile au trecut înainte. S'au postat sentinele și s'au trimis stafete ca avangardă. Batalionul s'a pus în tabără. N'avem la îndemână nici lemne, nici paie. Zăceam, înveliți în mantalele noastre, într'o pădure. Era cald. Odată m'am trezit: am văzut cum privea căpitanul meu, răzimirându-se de un arbore, la lună. Ochii lui căutau plini de melancolie și triști spre discul lunii. Nici odată nu l-am văzut așa pe căpitanul meu. În curând mi-au căzut pleoapele de somn, ca să se ridice din nou, odată, spre miezul nopții. Am băgat de seamă că cineva se plimba de jur-împrejurul piramidei noastre de pusti. Nu părea să fie strața. Era Cziczian, care, având pe „micul Waldersee” în mână, înjurând pe infundate, cu fața cuprinsă de o furie potolită, aranja câteva pusti, cari nu fuseseră puse bine în piramidă. Câteodată cădeau razele lunii pe dinții lui cei doi de dinainte. În curând am adormit din nou, sdravăn...

(Va urma.)

Doi mari duci rusești.

Roma. — „New-York Herald” află din Petersburg, că în luptele din Prusia estică au căzut și marii duci Constantin și Oleg. Constantin a fost ginerele regelui Petru al Serbiei.

Victor Napoleon în Anvers.

Berlin. — „Lokalanzeiger” e informat, că în fortăreața din Anvers afară de familia regală belgiană, se mai află și prințul Victor Napoleon cu soția sa, Clementina principesă belgiană, că-roră li s'a născut un copil, Victor Napoleon.

În Marea-nordică.

Roma. — „Giornale d'Italia” e informat din isvor autentic din London, că flota engleză și germană nu se vor măsura în Marea-nordică, pentru că, deși flota engleză e în preponderență, e într'o poziție extraordinar de nefavorabilă.

Comandantul flotei anglo-franceze din Marea-mediterană.

London. — Boué de Lapeyrere comandantul flotei franceze a luat comanda întregii flote imbinat anglo-franceze în Marea-mediterană, astfel Sir A. B. Milne a fost rechemat.

Englezii despre cufundarea vasului „Kaiser Wilhelm”.

London. — Winston Churchill ministru englez de marină face cunoscut în casa de jos a fării cufundarea vasului german „Kaiser Wilhelm”, dar nu spune locul unde a atacat flota engleză vasul. Intenționat ministrul o face aceasta, pentru că aceea s'a întâmplat în ape neutrale, și astfel a violat dreptul internațional.

Ofițerii francezi în statul major sârbesc.

Sofia. — S'a adevărit, că în statul major sârbesc sunt mai mulți ofițeri francezi. Aceștia au fost trimiși în Sârbia înainte de izbucnirea rășoiului actual, ca să studieze terenul de luptă din rășoiul balcanic. Ne mai putându-se reîn-torace în patrie au primit concesiune dela comandamentul armatei franceze, ca să intre în armata sârbească, și astfel moștenitorul de tron Alexandru i-a împărțit la diferite divizii.

Comandant rus în armata muntenegrină.

Serajevo. — Din sursă autentică vine știrea că conducerea armatei muntenegrene a luat-o Patapov. Acesta e de mulți ani atașatul militar al Rusiei în Muntenegru. În trupele din Muntenegru sunt foarte mulți ofițeri sârbi și ruși; și din cauza aceasta sunt tare nemulțămii generalii muntenegreni.

Pregătirea Bulgariei.

Sofia. — „Agence Bulgare” anunță, că ministrul de rășoi a plecat prin teritoriile anexate după rășoiul balcanic ca să inspecteze manevrele armatei. Aceasta voia el de mult să o facă, dar nu a putut până acum. Regele a imputernicit pe ministrul președinte, ca „sobraniă” care a fost conchemată pe 29 August, să se amâne.

Germanii și Rușii.

Berlin. — Statul major a dat următorul comunicat: După o informație mai nouă sosită dela cartierul general, în lupta dela Gilgenburg-Ortelsburg, am făcut cu mult mai mulți prizonieri decât am anunțat până acum. Numărul prizonierilor e 70.000, între cari 300 de ofițeri. Am nimicit întreg materialul de artilerie rusească.

Berlin. — „Lokalanzeiger” primește dela corespondentul său de rășoiu informațiunea că dintre cele 5 corpuri de armată rusească, unul aproape întreg a ajuns în mâinile Germanilor, iar pe celelalte 4 și acum le fugăresc. Mii și mii de Ruși au pierit prin mocirle și lacuri.

(Wolff). Împăratul Wilhelm a numit de generalisim al armatei germane pe generalul Hindenburg, învingătorul comandant al armatei germane din răsărit, și l'a distins cu crucea de fer de întâiul rang, adresându-i totodată și următoarea telegramă:

„Pentru vecie meriți recunoștința patriei deodată cu triumful câștigat în lupta de trei zile asupra armatei rusești inamice atât de numeroasă. Împreună cu întreaga Germanie sunt mândru de glorioasa prestațiune a armatei d-tale.

Adu la cunoștința trupelor d-tale căldurosul salut împărătesc”.

Guvernul francez.

Turin. — „Gazetta del Popolo” află din Marsilia că guvernul francez a părăsit Parisul și acum e la Lyon. Știrea însă nu-i confirmată oficial.

Aurul Franței.

Berlin. — După știri pozitive sosite aici prin Olanda visteria statului francez fiind în Paris în primejdia de a cădea în mâna Germanilor, a fost mutată la Londra.

Germanii și Englezii.

Viena. — „Die Zeit” anunță din Berlin: Ziarele americane sunt informate din New-York că în apropiere de San Francisco s'a dat o luptă între un incrucișător german și un vapor de rășoiu englez. A fost nimicit vaporul de rășoiu englez.

Berlin. — Ziare engleze scriu că 50.000 de soldați englezi au ajuns pe continent. Canada a ridicat contingentul armatei sale la 100.000. An-lia a început recrutarea sutei a doua de mii, până la vârsta de 35 de ani.

Londra. — Ziarele anunță că ministrul marinei Churchill a comunicat despre marinarii englezi că au debarcat în Ostende și teritoriile din jur.

Germanii și Belgia.

Rotterdam. — Din Libreville, capitala Congo-ului Franței se anunță: armatele germane au intrat în Congo-ul Belgiei.

Berlin. — Despre cruzimile franc-tireur-ilor belgieni din Löwen se povestesc următoarele: un tânăr a furat o uniformă de tunar german și o trambită și a dat alarmă. Când soldații germani s'au strâns acolo au fost măcelăriți cu o mitralieră a aceluși tânăr. Au căzut 60 de soldați și șeful corpului ofițeresc german. În pivnița unei mănăstiri au fost găsite cadavrele alor vre-o 50 de soldați germani, — probabil măcelărirea asta s'a făcut la ordinul ministrului de justiție belgian, care după cum se spune ar fi dispus ca toți prizonierii germani să fie căsă-piți. Sunt bănuiri de crimă asta chiar acei fratres ai mănăstirei. Pe priorul mănăstirei l-au împușcat.

Antwerpen. — Regina a părăsit Antwerpenul pentru că să-și conducă la Londra copiii.

Viena. — Ziare germane, evident, la dorința guvernului, scriu că soarta Belgiei nu este definițivă prin cucerirea și administrarea actuală a Germanilor. Nu poate fi probabilă nici mai târziu o anectare a Belgiei la Germania.

Rotterdam. — „Rotterdamsche Courant” anunță: când armatele germane au intrat în Namur, aici au aflat o legiune de Negri din statul Congo. Soldații negri erau sub comanda colonelului Chaltin.

Berlin. — Corespondentul de rășoi al ziarului „Berliner Tagblatt” a telegrafiat următoarele dela cartierul general, despre bombardarea Antwerpenului:

Zeppelin-ul pe care l-am văzut în Liège (la 1 Sept.) încă în noaptea aceea a luat drumul spre Antwerpen și i-a succes să arunce numeroase bombe. Apariția Zeppelinului a trezit în oraș mare panică. Deja întâia bombă a nimicit fabrica de gaz căci toate lămpile de gaz s'au stins într'un moment dat. Balonul a fost luat la țintă, însă fără succés. În noaptea aceea a făcut balonul multe pagube, iar dimineața s'a întors fără să i se fi pricinuit cea mai mică stricăciune. Propabil balonul își repețește drumul. Succesele sale au avut la Londra efecte penibile.

Londra. — (Telegramă peste Roma). „Daily Mail” are informații din sursă oficială belgiană despre situația militară din Antwerpen: comanda armatei belgiene are neclintita convingere că Antwerpen-ul nu poate cădea. Belgienii nu se tem că Antwerpenul ar îndura vre-o criză, pentru că are provizii cel puțin pe timp de o lună. O foarte mare cantitate de material de rășoiu a sosit din Anglia așa că forturile cetății vor fi inexpugnabile.

Războiul cu Rușii.

Viena. — Corespondenții de războiu ai mai multor ziare unanim afirmă că armatele austro-ungare din nord-est înaintază cu succes și fără puțință de a le rezista dușmanul, având în-continuu lupte grele. E numai chestie de timp ciocnirea decisivă în nord, în ost situația nu s'a schimbat.

Parisul.

„Petit Parisien” scrie că porțile Parisului sunt încuiate dela 6 ore seara până la 6 ore dimineața, mai multe porți sunt constant încuiate. În legătură cu evenimentele războiului, s'au schimbat numirile unor strade. De pildă strada Avenue d'Alemagne e numită acum Avenue Jean Jaurés, Rue de Berlin — Rue de Liege.

„Berliner Lokalanzeiger” primește dela corespondentul său următoarea informație: Populația Parisului se teme de o invadare germană și face demersurile cele mai extreme pentru apărarea comorilor acestui oraș. Odoare, dia mante, pietrii prețioase și alte lucruri de valoare le așează în lăzi de fier. „MonaLisa” lui Leonardo da Vinci, „Venus de Milo” și alte tablouri și statui de valoare, au fost duse în pivnițele Louvre-ului și încuiate în camere de otel.

INFORMAȚIUNI.

Lorenzo Stecchetti.

Spes ultima dea.

Tie. —

Grăit-am inimii, sărmanei inimii:
— „De ce tot plângi? de ce îți-e tânguirea?”
Și ea-mi răspunse: „A murit iubirea...”

Grăit-am inimii, sărmanei inimii:
— „Atunci nădejdea ta ce rost mai are?”
Și mi-a răspuns: „Cel ce nu speră, moare...”

I. Costa.

Arad, 3 Septembrie 1914.

Comemorarea lui Constantin Brâncoveanu. Din București se scrie „Gazetei Transilvaniei”:

Implinindu-se Vineri două veacuri dela moartea lui Constantin - Vodă - Brâncoveanu, martirul națiunii și al legii creștine, omorât împreună cu cei nouă copii ai săi, s'a oficiat la biserica Sf. Gheorghe nou o slujbă religioasă pentru pomenirea și odihnirea sufletului lui.

Slujba a fost oficiată de I. P. S. S. Mitropolitul Primat înconjurat de clerul bisericeii.

Au asistat la serviciul divin foarte mulți credincioși și membrii Ligii Culturale.

S. S. diaconul Popescu a ținut o caldă cuvântare amintind meritele și virtuțile creștinești ale lui Constantin Brâncoveanu, care ne-a păstrat țara cu prețul vieții lui.

În urmă s'a oficiat un parastas la mormântul domnitorului. Răspunsurile au fost date de corul bisericeii Sf. Gheorghe.

Implinirea a două sute de ani dela omorirea fostului domnitor Constantin Brâncoveanu și a fiilor săi a fost comemorată de asemenea printr'un serviciu religios oficiat la mitropolie. I. P. S. S. Konon, mitropolitul primat, a oficiat, înconjurat de clerul metropolitan. A asistat un public numeros, între care, din partea „Ligei culturale” dnii N. Iorga, Virgil Arion, I. Bianu și arhimandritul Iuliu Scriban.

Fruntașii bisericeii noastre ortodoxe s'au intrunit zilele acestea la Sibiu, luând parte la ședințele „Reprezentanței Fundațiunii Gozsdú”, iar dela 20 l. c. la ședințele Consistorului mitropolitan.

Dar. P. S. Sa părintele episcop Miron a contribuit pentru ajutorarea familiilor celor duși în războiu suma de 500 cor.

TRENURILE. Cu ziua de ieri toate trenurile de persoane circulă pe linia Brașov—Arad—Budapesta, ca înalte de mobilizare. Trenurile accelerate încă nu circulă, dar cum anunțasem la

timp, în locul lor circulă un personal cu viteză marită, care pleacă din Arad, spre Budapesta la 9.16 ore dimineața, iar spre Brașov la orele 8.5 seara.

Uzură cu alimentele. Autoritățile pieței sibiene au pedepsit câteva lăptărese din Turnișor, cari la Sibiu au vândut un litru de lapte cu 30 și cu 32 fileri. Lăptăreselor li s'a dictat o amendă de 10 și 20 coraone, și închisoare de câte o zi. — Un negustor sibian, care a vândut un chilogram de slănină cu 2 cor. 80 de bani, a primit o pedeapsă de o zi arest și amendă de 30 coraone. Autoritățile pieței sibiene merită toată recunoștința publicului cumpărător.

Leacuri pentru răniți. Lucrătorilor de câmp, dar și multora scăpați din războiu li se pot-îsca răni, cari produc dureri groaznice când încep a coace și până s'au coapt.

Dau reteta probată și garantată, al cărei medicament de casă face, ca rana să se coacă și să se curețe fără nici o durere.

Plastru (flaster) de terpentin de 8 fileri (în 2 cutii), un gălbenuș de ou, o lingură de unsoare curată de porc (cu vârful), camfor (zdrobit) de 4 fileri, 2 linguri de smântână dulce (luată de pe lapte dulce și nefert din aceeași zi).

Toate acestea se amestecă cu atâta făină albă, ca să deie o amestecătură așa de groasă, ca să se poată unge ușor pe un petec curat de pânză albă.

Cu acest petec și altul curat pe deasupra se învalie și se leagă rana. Peste un sfert de oră vor înceta și cele mai groaznice dureri.

Schimbă petecul uns în fiecare zi. Când n'are ce să mai stoarcă din rană, scoate o tuță de naibă cu rădăcini cu tot. (Florile ori casii de pe ea se lapădă). Spală-o și o ferbe în oală curată cu apă curată. Spală rana în fiecare zi cu această apă. Vindecă sigur și repede locul ranei. — *Comlosul-mare*, 14 August 1914. *Aurelia Păcățian*.

Pentru familiile învățătorilor. Episcopul de Caransebeș a dat sub Nr. școl. 1914 următorul Ordin către toate comitetele, epitropiile parohiale din eparhie: Din mai multe părți mi s'au plâns învățătorii, că nu și-au primit salariul, încât în unele parohii au restante pe mai multe luni.

Considerând, că mulți învățători sunt chiar plecați la război — îndatorăm organele parohiale indicate mai sus, ca să-și deie silnța a încassa competențele de cult, spre a să putea plăti regulat salariul învățătorilor, încât mai ales soțiile și familiile celor duși în tabără să nu ducă lipsă, mărind năcazul, în care și altcum se află. Caransebeș, 12 August 1914. Dr. E. Miron Cristea episcop.

Anul școlar. — Publicațiune oficială. — Se aduce la cunoștința celor interesați, că înscrierile la institutul teologic-pedagogic pentru anul școlar 1914/15 se vor face în primele trei zile ale lui Septembrie v., adică la termenul normal. — Caransebeș, în 7 August 1914. — Conzistorul diecezan Dr. E. Miron Cristea episcop.

Lupta de lângă Cernăuți. Cetim în „Viata Nouă” din Cernăuți: „Trupele noastre, între cari și regimente cu flăcăi de ai noștri și toți bărbații milițieni (Landsturm) li-au dat Rușilor Duminecă în 23 August pe teritoriul de lângă Boian, Barancea, Mahala, Toporouț și Noua-Suliță o cumplită bătaie. Rușii erau în număr de 20.000, aproape de două ori mai numeroși decât ai noștri, dar vrednicia și vitejia soldaților noștri a înfrânt numărul cel mare de Ruși, cari au pierdut 800 de prinși, mai mulți ofițeri superiori, 500 de puști, 100.000 de gloanțe, patru mitraliere, trei care de muniții și o mulțime de alte armamente. Dacă între locuitorii din Barancea nu s'ar fi găsit trădători ticăloși, de sigur că trupele noastre ar fi făcut prizonieri pe

toți cei 20.000 de Ruși. Pe partea Rușilor sunt o mulțime de morți și răniți; acești din urmă au fost aduși în mare parte la Cernăuți. Câteva zile încă după această strălucită biruință a Românilor noștri, trupele noastre aveau necontenit Ruși fugari ascunși prin păpușoie, unde frigeau cartofi și păpușoie. Entuziasmul populației din Cernăuți era de nedescris la vederea prinșilor, mai ales că Cernăuțenii au privit de pe dealuri cu ochiurile la această luptă de pe țarina Boianului și a Mahalalei. De Boian se leagă și amintirea altei victorii românești, anume a lui Const. Cantemir asupra regelui polon Ioan Sobieski, care a fost înfrânt pe același câmp, unde s'a dat zilele trecute lupta între Ruși și trupele noastre”.

Ultima oră.

Germanii la Givet.

Berlin. — Germanii au o nouă isbândă. Comandamentul francez trimisese cam 10 corpuri de armată ca să împiedece înalțarea Nemților spre Paris. Armata aceasta a și atacat armata principelui moștenitor între Verdun și Reims. Germanii după o scurtă apărare au trecut în ofensivă și au respins pe Francezi. Aceștia se retrag spre Reims.

Marele stat major al Germaniei anunță: „Centrul armatelor franceze, constător din 10 corpuri de armată l-am respins ieri între Reims și Verdun și îl urmărim acum. Împăratul în decursul luptei a fost la armata principelui moștenitor. Forturile dela Givet și orașul au fost ocupate de noi în 31 August”.

BULGARIA PĂRĂȘTE PASIVITATEA.

O telegramă din Berlin aduce știrea, că Bulgaria ar fi protestat în contra transportării de trupe și muniții rusești în Serbia, prin care fapt vede amenințată integritatea granițelor bulgare. Intrucât Rusia nu ar înceta cu trimiteria trupelor sale în Serbia ar fi silită să prindă arma pentru apărarea granițelor. Telegrama berlineză spune că Bulgaria ar fi adus acestea la cunoștința guvernului rusesc în formă de ultimatum, și în acest fel ar fi făcut primii pași pentru părăsirea pasivității de până acum.

GERMANII ÎN LODZ.

Din Lemberg ni se telegrafiază, că după informațiile ziarului Slovo Polski, Germanii ar fi ocupat orașul Lodz, trecând prin Pilița și Kielce și ajuns la Radoșița unde s'au întâlnit cu trupele noastre.

LUPTELE DIN GALIȚIA.

(A. T. U.) Armata lui Auffenberg fugărește pe Ruși cu înverșunare peste râul Bug, iar armata lui Dankl a început bombardarea Lublinului.

Înălțarea Rușilor la răsărit nu trebuie să ne pună pe gânduri, deoarece planul nostru este de a face spre nord concentrările, în unire cu armata germană. Trupele lui Auffenberg stau vertical în direcția Lembergului, va să zică trupele noastre de aici nu au rămas fără apărare. Dealtfel evacuarea Lembergului nu are importanță pentru operații, nefiind orașul întărit. Pentru noi e importanță, că Germanii au cucerit Lodzul și astfel, împreunându-se cu aripa noastră din stânga, vor frânge în curând triunghiul Lublin—Ivangorod—Varșovia.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acți în Arad. — Editor responsabil: Prof. VASILE STOICA.